

а більш в її встановленні, у відшуканні межі між винністю і відсутністю вини. а також в тому, якими критеріями користуватися при встановленні вини. За нашими міркуваннями, вважаємо, що, наприклад, власник підприємства, які становлять, або можуть становити певну небезпеку для оточення, зобов'язаний передбачити такі дуже важливі, на нашу думку, питання, та вживати всіх залежних від нього заходів для запобігання заповіяної школи. Тому, що це може стосуватися не тільки його збитку, навіть при відсутності його провини, але й завдати фізичної школи собі або іншим особам. Поведінка людини є усвідомленою дією, тому досягти відповідної поведінки можна лише впливаючи на свідомість людини, встановлюючи певні рамки поведінки та забезпечуючи економічну та політичну стабільність у суспільстві

Бібліографічні посилання:

1. //Інтернет – ресурс//: Матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії. https://uk.wikipedia.org/wiki/Цивільно-правова_відповідальність
2. // Інтернет – ресурс//: стаття : «Цивільна відповідальність без вини – Захист прав – Основи приватного права в Україні» , <http://zalik.org.ua/index.php?newsid=52318>
3. // Інтернет – ресурс// : стаття : «Підстави та умови цивільно – правової відповідальності» http://nidruchniki.com/1435012045927/pravo/pidstavi_umovi_tsivilno-pravovovi_vidpovidalnosti
4. Цивільний Кодекс України
5. // Інтернет – ресурс//: стаття : «Проблеми цивільно-правової відповідальності без вини» <http://forlawver.com.ua/referatv/grazhdanskoe-pravo-ukrainy/page,2,7997-problemi-civilno-pravovoyi-vidpovidalnost-bez-vini.html>

Балагун Іван Сергійович,
здобувач Дніпропетровського
державного університету
внутрішніх справ

Науковий керівник:

Круглова Ольга Олександрівна,
кандидат юридичних наук, доцент,
старший викладач кафедри цивільного права
та процесу Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПОНЯТТЯ ЕЛЕКТРОННОГО ПРАВОЧИНУ

Двадцять перше століття, на самому своєму початку може охарактеризувати себе як нова науково-технічна революція. З цього приводу можна висвітлити значну кількість чинників такого явища: значне розвинення наукової сфери суспільства, більш широкий спектр можливостей, на відміну від світу, п'ятдесятьма роками раніше. Через значну кількість змін у соціальній сфері, починається змінюватися і система права, яка безпосередньо регулює у ньому відносини. На підприємствах установах та організаціях процес діяльності максимально полегшується за допомогою застосування машин, а комп'ютери та мережа Інтернет, мабуть зараз наявні майже в кожній домівці. Саме тому з'являється такий термін як електронний

правочин.

Згідно чинного Цивільного кодексу України: «Правочином є дія особи, спрямована на набуття, зміну або припинення цивільних прав та обов'язків» [1,с.202]. Тому виходячи із класичних засад розуміння поняття та сутності правочину ми й формуватимемо власне розуміння поняття "електронний правочин". Оскільки електронний правочин є поняттям похідним стосовно поняття правочин, то, мабуть, його, як і правочин у цілому, характеризують наступні ознаки:

- правочин є юридичним фактом у вигляді дії.
- правочин є волевим актом, наділеним специфічними особливостями. Це не різні дії двох чи більше осіб, а єдине волевиявлення.
- правочини повинні бути спрямовані на досягнення правової мети у вигляді виникнення, зміни або припинення цивільних прав і обов'язків [2].

Таким чином, електронним правочинам притаманні ті ж ознаки, що й звичайним. Відповідно електронні правочини – це дії, що здійснюються правосуб'єктними учасниками цивільних правовідносин, спрямовані на виникнення, зміну або припинення цивільних прав і обов'язків. Проте особливістю електронного правочину є властиве йому специфічне "середовище перебування". Адже саме електронний правочин породжує так звані "електронні цивільно-правові відносини", виникнення, зміна чи припинення яких можливі лише за умови наявності електронних засобів зв'язку. Фізичні особи мають право самостійно укладати будь-які правочини, дозволені законом. Так, зокрема, може йтися про укладення дрібних побутових електронних правочинів.

Електронний правочин може бути реалізований у вигляді електронної комерції, електронної торгівлі, електронної форми представлення інформації, електронного повідомлення, електронного договору [3,с.3].

Специфіка укладення електронних правочинів, перш за все, полягає в тому, що волевиявлення сторони в електронному правочині формується і доводиться до адресата з допомогою засобів електронно-обчислювальної техніки та електронних каналів зв'язку. Наприклад, віртуальні організації використовують програми-роботи, тобто програмні засоби, що дають змогу укладати електронні правочини в режимі "off-line", автоматично, незалежно від частини доби, не обтяжуючи себе будь-якими зобов'язаннями [2]. Але при цьому, такі зручні умови діяльності, нажаль, не застраховані від збою самої програми, за допомогою якої здійснюється правочин, та її безпосереднього взлому.

Безпосередність електронних правочинів має найбільший вимір у випадку Інтернету, адже кожен має безпосередній доступ до глобальної мережі електронного переказу незалежно від часу та місцезнаходження. Очевидним є те, що надання послуг та товарів за допомогою мережі знижує затрати на здійснення трансакції, а також позбавляє необхідності особистого контакту, що за умов зростання глобалізації торгівлі має істотне значення. Відсутність особистого контакту з контрагентом та товаром, який є предметом договору купівлі-продажу, зумовлює створення різних методів мультимедійного представлення товару шляхом використання фотографій, фільмів, обширного опису. Усе це покликано замінити безпосередній контакт продавця зі споживачем [2].

Електронний має 2 форми вираження:

- усну
- письмову.

Домумент у електронному правочині має менш визначену форму, тобто він не матеріальний і вимоги щодо його оформлення не такі суворі як до паперових документів.

Для електронного документа особливе значення має чітке законодавче регулювання його реквізитів, оскільки саме вони надають інформації на матеріальному носії статусу документа. Технологія виготовлення, зберігання та передачі електронних документів істотно відрізняється від письмових документів, і тому реквізити традиційних документів (підпис керівника, печатка, банківські реквізити сторін тощо) не завжди є прийнятними для них. Тому стосовно електронних документів тільки електронний цифровий підпис повною мірою може виконувати функції реквізиту [2].

Отже, для більш чіткого закріплення електронних правочинів, законодавцю необхідно визначити перелік реквізитів, які будуть застосовуватися у електронних документах. Більше контролю призведе до зменшення правопорушень, пов'язаних з підробленням таких документів, або шахрайством тощо.

Електронні правочини можна класифікувати за різними критеріями, зокрема, за критерієм вчинення правочину, його виконання, за статусом сторін, за критерієм доступу до постачальника послуг. Також електронні правочини поділяються на види залежно від моменту виникнення, від числа сторін, від можливості зустрічного надання, від строку дії, від наявності умови, від економіко-правового значення. Потребують спеціального правового регулювання також правочини з цінними паперами, біржові правочини, платіжні системи, контракти, які укладаються або затверджуються публічними органами, правочини в сфері сімейного або спадкового права, документи, які використовуються під час перевезення вантажів.

З огляду на все вищевказане, можна зробити висновок, що електронний правочин в Україні та світі є специфічна правомірна дія субєкта цивільного права спрямована на набуття, зміну або припинення прав та обов'язків за допомогою технічних приладів та програм. На період сьогодення такий вид правочину стрімко поширюється та розвивається, не дивлячись на те, що регламент його оформлення і здійснення не є досконалим. Електронні документи з часом можуть замінити своїх попередників, тому повне та чітке врегулювання порядку оформлення та реалізації таких речей згодом продовжиться. Законодавцю є що вдосконалювати, і насамперед слідкувати за змінами у суспільних відносинах, тому що ніхто не знає, які вони можуть бути завтра.

Бібліографічні посилання:

1. Цивільний кодекс України // [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://rada.gov.ua/>
2. «Електронний правочин у цивільному праві України: монографія» \ за наук. ред. д.ю.н., проф., чл.-кор. НАПрН України Р.О. Стефанчука / Н.Є. Блажівська. – К.: Алерта, 2014. – 240 с.
3. Закон України «Про електронну комерцію // [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://rada.gov.ua/>